

Гетьманщина наприкінці XVII — на початку XVIII ст.

Презентацію створено за допомогою комп'ютерної програми ВГ «Основа» «Електронний конструктор уроку»

1. Як називався період в історії України, який розпочався в другій половині XVII ст.?
2. Якими процесами та подіями на території України він характеризувався?
3. З ім'ям яких гетьманів пов'язують початок і закінчення цього періоду? Чому?
4. Кого ще з гетьманів, діяльність яких припадає на цей час, ви можете назвати? У чому полягало значення їхньої діяльності?
5. Що вам відомо про гетьмана Івана Самойловича?
6. Пригадайте, між якими державами був укладений Бахчисарайський мир та яким був його зміст.

Бахчисарайський мирний договір 1681 р

УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ

```
graph TD; A[УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ] --> B[Під контролем Туреччини]; A --> C[Росія отримала]; B --> D[Територія між Дністром і Бугом]; C --> E[Лівобережну Україну з Києвом, Васильковом, Трипіллям, а також Запорозжжя. Південна Київщина, Брацлавщина та Поділля протягом 20 років мала залишатися нейтральною та незаселеною];
```

Під контролем
Туреччини

Територія між
Дністром і Бугом

Росія отримала

Лівобережну Україну з Києвом, Васильковом, Трипіллям, а також Запорозжжя. Південна Київщина, Брацлавщина та Поділля протягом 20 років мала залишатися нейтральною та незаселеною

«Вічний мир» між Польщею і Росією (1686 р.)

- Річ Посполита визнавала за Московським царством Лівобережну Україну, Київ, Запоріжжя, Чернігово-Сіверську землю
- Польська сторона відмовлялася від зазіхань на Київ, за що отримувала відшкодування.
- Північна Київщина, Волинь і Галичина відходили до Польщі
- Поділля залишалося під владою Туреччини
- Брацлавщина і Київщина ставали нейтральною зоною

«Вічний мир» суттєво ускладнив становище лівобережного гетьмана І. Самойловича. Гетьман у цей час зробив чимало помилкових кроків, які підірвали його престиж та авторитет. Приводом для розправи над гетьманом послужив невдалий Кримський похід.

Іван Мазепа

Був гетьманом України з 1687 до 1708 року, прагнув подолати наслідки Руїни, об'єднати всі українські землі під владою одного гетьмана, зберегти українську державність, піднести господарське і культурне життя. Але неспроможність знайти підтримку серед населення і складність зовнішньополітичної ситуації завадили здійсненню його грандіозних планів.

«Коломацькі статті» 1687 р.

Значно розширювалась російська присутність в Україні та обмежувалася козацька автономія

У Батурині при гетьмані розташовувався московський стрілецький полк

Гетьман не мав права без царського указу зміщувати з посад козацьку старшину

Війську Запорозькому заборонялося зноситися з чужоземними державами, вести торгівлю з Кримом

Козацька верхівка мала сприяти українсько-російським шлюбам

Стверджувалося, що «Малоросійський край» є частиною «их царського Пресветлого Величества Самодержавной державы»

У 1689 р. на російський трон заступає новий цар — Петро I. Іван Мазепа завоював прихильність російського царя. Пізніше Петро I зауважить у розмові з І. Мазепою: «Коли б у мене всі слуги були схожі на тебе, я був би найщасливішою людиною наземлі!»

Політика Івана Мазепи

Зовнішня

- Намагався зберегти автономію України
- Сподівався об'єднати під своєю владою всі українські землі, поширивши владу гетьмана на Правобережну Україну
- Негативно ставився до союзу з Польщею та Туреччиною

Внутрішня

- Розбудувати Україну за західноєвропейським зразком
- Намагався піднести роль гетьмана, козацької старшини
- Проводив велику культурно-освітню політику
- Період його гетьманування — це час відродження України

Мазепа – ревний покровитель православ'я, він будує по всій Гетьманщині цілу низку чудових церков, споруджених у пишному стилі, що його часом називають мазепинським, або козацьким, бароко

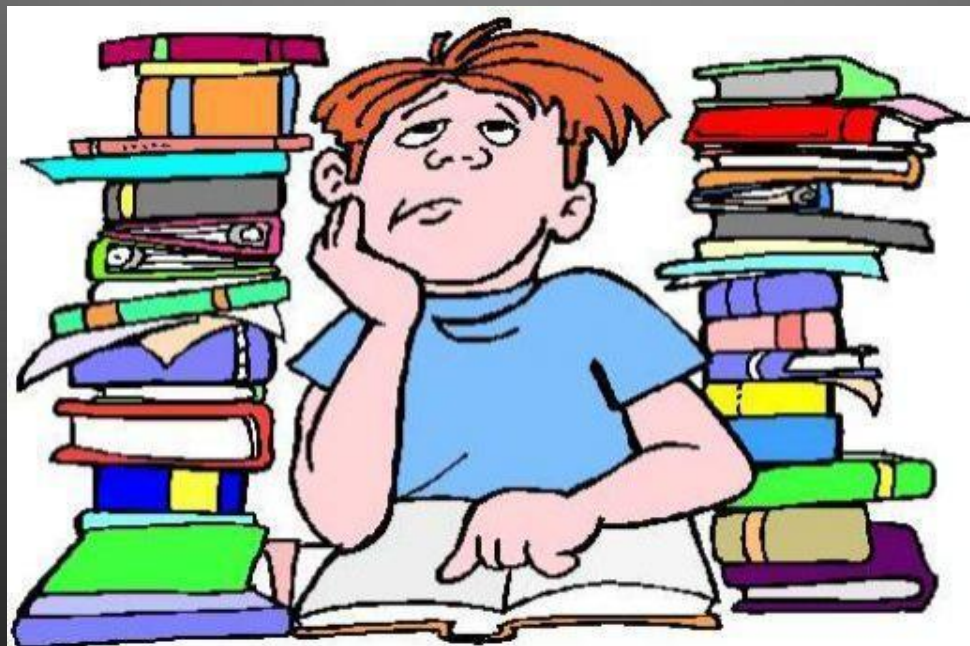
За Мазепиного гетьманування Києво-Могилянська академія змогла завдяки його підтримці спорудити нові корпуси і збільшити до 2 тис. кількість студентів

У березолі (березні) 1689 р. 112 000 московського війська, знов під проводом князя Голіцина, виступило у похід, а 20 квітня пристав до них і гетьман з козаками

Домашнє завдання

1. Опрацювати відповідний матеріал підручника.
2. Скласти історичний портрет І. Мазепи.
3. Одному учневі підготувати повідомлення про Семена Палія.

Презентацію створено за допомогою комп'ютерної програми ВГ «Основа» «Електронний конструктор уроку»

© ТОВ «Видавнича група "Основа"», 2011

Джерела:

1. Усі уроки до курсу «Історія України» 8 клас / О. П. Мокрогуз, А. О. Єрмоленко. — Х. : Вид. група «Основа», 2008. — 350 с.

2. Історія України. 8 клас. Готові дидактичні набори / А. О. Єрмоленко, О. П. Мокрогуз, Н. М. Морозова. — Х. : Вид. група «Основа», 2008. — 192 с.

3. Сайты: <http://www.fictionbook.ru>

<http://dreamworlds.ru>

<http://www.socio-research.ru>

<http://www.free-lance.ru>

<http://www.kalitva.ru>

<http://justsite.wordpress.com>

<http://enc.lib.rus.ec>